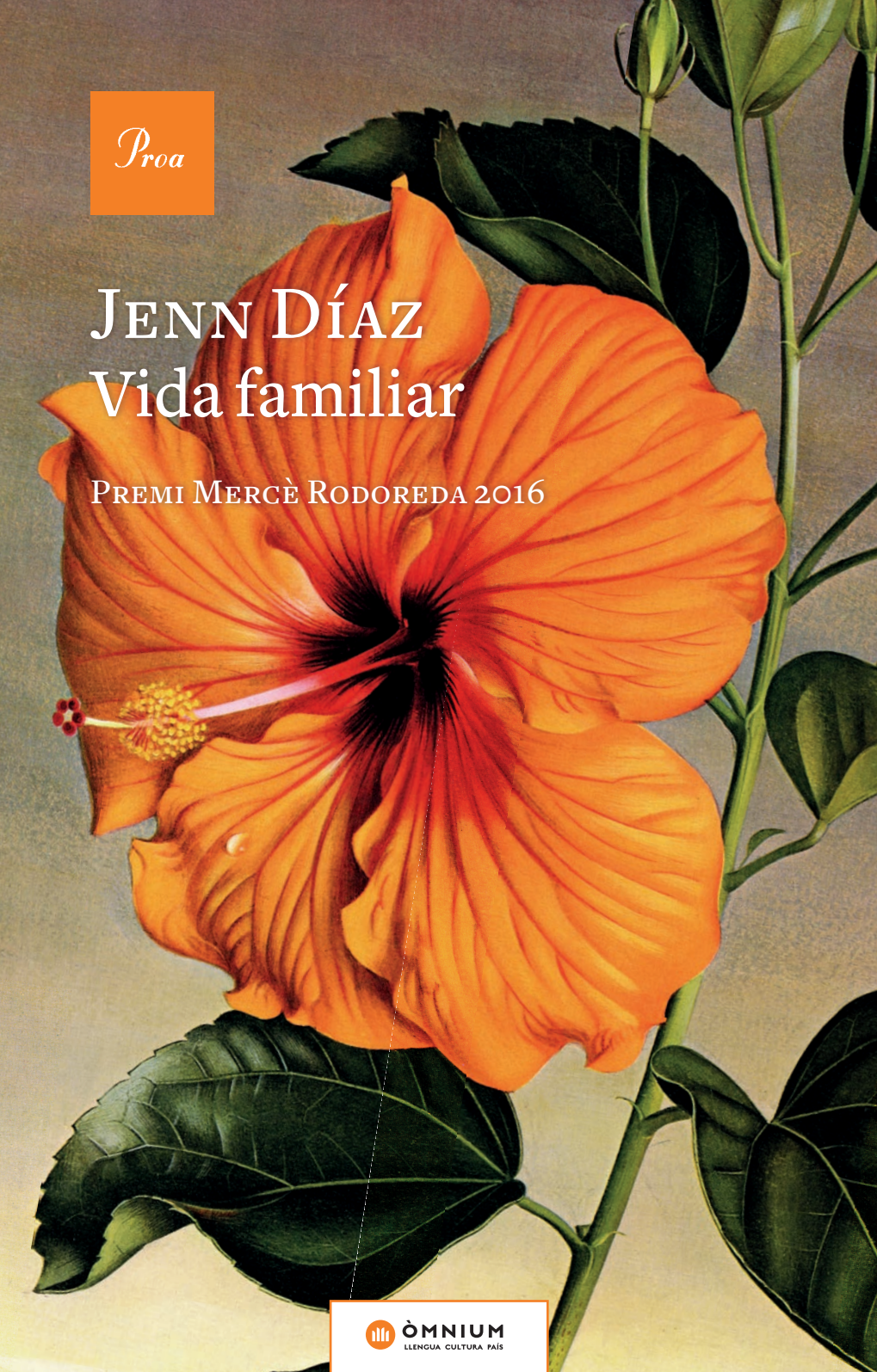

Proa

JENN DÍAZ
Vida familiar

PREMI MERCÈ RODOREDA 2016

ÒMNIMUM
LLENGUA CULTURA PAÍS

JENN DÍAZ

VIDA FAMILIAR

Premi Mercè Rodoreda 2016

Proa

Vida familiar ha obtingut el 19è Premi Mercè Rodoreda de Contes (2016), atorgat per un jurat format per Francesco Ardolino, Àngel Burgas, Jordi Mir, Sílvia Soler i Àlex Susanna.

Proa
A Tot Vent

Primera edició: febrer del 2017

Disseny de la coberta: Planeta Art & Disseny

Imatge de la coberta: obra de Paul Jones, extreta d'una publicació de The Tryon Gallery Limited a través del web de Panteek Prints. L'editor fa constar que s'han fet tots els esforços per localitzar i obtenir l'autorització del propietari del copyright de la imatge que il·lustra aquesta obra, manifesta la reserva de drets i expressa la seva disposició a rectificar qualsevol error o omisió en futures edicions.

© Jenn Díaz, 2017

Drets exclusius d'aquesta edició:

Raval Edicions SLU, Proa

Diagonal, 662-664

08034 Barcelona

www.proa.cat

ISBN: 978-84-7588-660-2

Dipòsit Legal: B-1277-2017

Composició: Víctor Igual, SL

Impressió: Romanyà Valls

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

SUMARI

La decisió	11
El desordre	21
La burgesia	31
El padrastre	39
L'home	51
La moto	61
La mort	81
El ball	93
La nit	103
La bicicleta	115
L'error	127
El dol	133
La visita	143
La vergonya	151
El fàstic	165
El sanatori	177

LA DECISIÓN

Un arbre, un arbre, res, una casa, res, un arbre, un arbre, un cotxe blau, tres arbres junts. ¿Falta molt? Però sí que falta molt perquè la casa nova de l'avi és una mica més lluny que l'altra; a mi l'altra m'agradava perquè tenia un balancí i me'l deixava sempre, perquè deia que si ell s'hi asseia, ja no podia aixecar-se, i sempre l'havia ajudat l'àvia a incorporar-se, però des que havia mort, l'avi vivia sol i ara diuen el pare i la mare que a la casa nova viurà amb més gent, amb altres avis que també vivien sols, i he preguntat què faran amb el balancí però encara no ho saben; jo me'l vull quedar.

El pare ha dit que té por d'anar-lo a visitar perquè diu que si no el veu bé, què, i la mare diu que si no el veuen bé, que el duran a un altre lloc, i el pare ha dit que els altres llocs que van mirar eren massa cars, i la mare diu que en miraran més, i el pare diu que si podien mirar-ne més per què van decidir-ho tan ràpid, i la mare li recorda que ho va decidir la seva germana. És veritat, diu el pare, i jo no dic res perquè quan dic alguna cosa es recorden que sóc al seient del darrere i callen, i no vull que callin. Tres arbres i una casa molt

petita, un camí de terra, un cotxe vermell, el cinquè des que hem sortit de casa.

Quan arribem a la residència, perquè així li diuen i així ho han escrit a l'entrada en un rètol, dic, ¿on és l'avi?, i miro i em sembla que ja l'he vist, però tots els avis són més o menys iguals, com els nadons, i hi ha molts balancins i penso que potser l'avi ha vingut amb el seu i el podré fer servir cada cop que el visiti.

—¿No hi ha nens, aquí?

I ja ho sé, que aquí hi viuen avis només, però vull dir que si no hi ha més nens que vénen a veure els seus avis, i em diuen que no i que m'estigui calladet, i ho diuen amb aquell to, saps, com si hagués fet alguna cosa dolenta, i no n'he feta cap, encara, però si em tornen a parlar així, en tindrè ganes. La mare diu, aquí la gent vol descansar, però no sé de què volen descansar, si estan tot el dia asseguts i no fan res, i almenys a casa l'avi podia sortir al carrer, i aquí no pot, perquè tenen un jardí i poden sortir al jardí, però no a fora de la reixa. Jo diria que més aviat això és una presó però en diuen d'una altra manera perquè són avis, potser a les presons mai no n'hi ha, d'avis. Quan el veig arribar, em mira i em diu, hola, i em fa un petó que fa pena, i el pare i la mare ens miren amb el cap col·locat d'aquella manera, saps, amb pena també, i si ho sé no vinc, em quedo a casa, però no em deixen quedar-me sol, hauria hagut de venir igualment. L'avi diu que li agrada molt el lloc, que el jardí és gran i maco, que hi ha un jardiner que se'n cuida, i que tothom el tracta

molt bé, i a la tarda de vegades juga a cartes amb un altre avi, i li pregunto si no hi ha dones, i em diu que sí, però que menys.

Potser si l'avi s'hagués mort abans que l'àvia no hauria vingut a la residència. La mare diu que quan es mor un home i es queda sol a casa, ningú no va de visita, ni les veïnes ni ningú, només els fills, i de vegades..., no sempre, perquè un home sol és molta pena, molta tristesa, i els homes no conversen amb tu del temps o del que sigui i per això a ningú li ve de gust anar-los a veure. En canvi una dona fa coses, i conversa i et parla del temps o del que sigui, és més agradable, i per exemple dóna caramels als nens, i les veïnes van i vénen; segurament és per això que no hi ha tantes dones com homes a les residències. Jo crec que si el meu avi s'hagués quedat a casa, l'hauríem anat a veure, però tampoc n'estic segur.

Quan comencem a parlar amb ell ens diu que les coses no haurien de ser així, perquè sempre havien dit que era molt millor que es morís ell, perquè ell era més gran, tenia set anys més que l'àvia, i a més..., ella sabia molt millor estar-se sola, i n'havien parlat molt, darrerament, i ja gairebé havien donat per fet que es moriria l'avi abans, i ella estava més preparada per quedar-se vídua, i no com ara, que li ha vingut de cop i per sorpresa, perquè ni tan sols era una persona malalta, i... El meu pare quan comença a parlar de l'àvia i de la mort intenta canviar de tema, fa un gest com dient que ho estic sentint tot i que haurien de parlar

d'altres coses, i millor, perquè em fa molta pena quan l'avi es posa així, perquè abans l'avi sempre reia, de qualsevol cosa, i quan podia, m'espantava, passava pel seu costat i, ¡buh!, se'm tallava la respiració i tot, i rèiem. Fins i tot quan jo ja era una mica més gran i no em feia por que s'amagués, perquè ja m'ho esperava, o perquè no s'amagava prou, fins i tot llavors era divertit, no com ara.

Quan sortim de la residència m'adono que m'he oblidat de preguntar-li a l'avi si ha portat el seu balanç, però callo perquè segur que si ho pregunto fan una d'aquelles cares, saps, i estic fart d'aquelles cares. Pugem al cotxe i ningú parla; la meva mare fuma una mica i quan fuma és perquè està nerviosa, si no gairebé mai fuma, i menys davant meu. Però més sorprenent que això ha sigut quan el meu pare li ha dit, dona'm una calada, i és la primera vegada que el veig fent una pipada a un cigarro, no li queda bé fumar, fa una boca molt rara. M'assec al darrere, al costat de la mare, que va de copilot, perquè així no em veuen tan bé pel retrovisor i s'obliden de mi.

El que menys m'ha agradat de la residència és que hi havia molt de silenci, i feia una olor una mica estranya, crec que el meu avi abans de viure allà no feia aquella pudor. Al cotxe el primer que ha dit el meu pare és que el millor és que se l'emportin d'allà al més aviat possible, i la meva mare li ha dit que el pis dels avis ja està posat a la venda, i que hi ha gent que el vol anar a veure, l'agència se n'està encarregant, i el pare

diu que no sap per què han hagut de fer les coses tan ràpid, i la mare li recorda que ha estat la germana. Si jo pogués dir alguna cosa, diria que no he vist tan malament l'avi, però que no sembla gaire content, també és veritat que des que es va morir l'àvia no l'he vist content ni un segon, ja no riu gairebé mai, però a la residència almenys no plora, com li passava a casa.

Una casa, tres arbres, un cotxe groc, la cançó horrible que li agrada al pare a la ràdio. Diuen que potser podria venir a viure amb nosaltres mentre li busquen una altra residència, però també diuen que no hi ha cap residència al món que els pugui agradar, perquè les residències són llocs tristos, només has d'entrar a una per saber-ho, però l'avi ja no pot viure sol. Jo sé que a la mare no li agrada la idea, perquè un dia va estar parlant amb la mare d'un amic meu que li va preguntar pel seu sogre, i li va dir que ja s'ho veia venir, que acabaria vivint amb ells, i que ella hauria d'encarregar-se de l'avi perquè el meu pare està tot el dia treballant. I la mare del meu amic li va dir que li contractessin una infermera o alguna cosa així, però la meva mare va fer un gest amb la cara i va obrir la bossa per treure el paquet de tabac.

—¿En vols un?

—No, gràcies, ho vaig deixar fa anys.

A mi m'agradaria molt que l'avi vingués a viure amb nosaltres, perquè així jugaria amb mi i dormiria a la meva habitació. Així és com jo m'ho imagino, saps, potser després seria un rotllo, no ho sé. El meu

pare està una mica nerviós i abaixa el volum de la ràdio perquè diu que li fa mal el cap. La mare mira per la finestra i em sembla que ja no té més ganes de parlar, i quan ell es queixa d'alguna cosa, la meva mare no fa més que repetir la mateixa frase, i és que tot ho ha fet la seva germana, i el meu pare diu que ja ho sap, però que també és el seu pare. La mare mira per la finestra, no deixa de fer-ho en cap moment, ni tan sols quan parla.

Quan un dels dos es mori, jo m'emportaré el que quedi viu a casa meva, i si la meva dona, perquè en tindrè, em diu que no vol, que és massa feina, llavors li diré que ja me n'encarrego jo, perquè és just que si és família meva, saps, jo me n'ocupi, però el que sé segur és que no el deixaré en una residència, ni parlar-ne. Un dia l'hi vaig dir a la mare i em va dir que tant de bo, però que ella esperava morir-se abans, que no volia arribar a aquella situació de no poder viure sola, i també em va dir que això ho pensem tots de petits, però que després vénen els fills, la casa, la feina, i no hi ha lloc per a res més, no hi ha temps, i el temps és una cosa que es comença a valorar quan ja has perdut anys de la teva vida. M'ho va dir i no vaig respondre, vaig escopir a terra perquè em va fer ràbia, i la mare em va renyar i va dir que havia de ser un nen educat, que com volia ocupar-me de ningú si ni tan sols sabia com comportar-me en públic.

Quan hem arribat a casa, el pare se n'ha anat al llit i s'ha estirat, ha dit que no tenia gana i que no soparia,

i la meva mare ha esbufegat i quan s'ha adonat que l'havia vist, ha dit, ¿i tu què vols per sopar?, però ho ha dit amb un to que m'ha fet ràbia, saps, perquè jo quina culpa en tinc de res, però sembla que sí, que una mica de culpa en tinc, perquè tothom em parla de males maneres. A mi m'és igual sopar que no fer-ho, i la mare ha preparat una mica de sopa i quan estàvem asseguts sopant, tots dos, en silenci, a la taula de la cuina com sempre que només som dues persones menjant, el meu pare ha vingut despenat des del llit i li ha dit a la mare que és molt injust que per culpa de la seva germana estiguin fent les coses d'aquesta manera.

—Que hi ha roba estesa.

Potser creu que no m'he adonat de res fins ara, i que canvia alguna cosa que no en parlin davant meu i que en parlin quan jo no hi sigui, quina importància té, si igualment ho acabaré sabent tot, tard o d'hora, millor o pitjor. El meu pare ha fet una ganyota amb la cara com dient que era igual, que no li importa que jo me n'assabenti, i m'ha agradat. El pare no creu que hàgim de deixar l'avi allà, en aquella residència, que a més està bastant lluny de casa nostra, i al cap i a la fi serem nosaltres els únics que l'anirem a veure, perquè dubta molt que ella, i vol dir la seva germana, li faci alguna visita. La meva mare ha dit que això és cert, que millor una que sigui més a prop, i li ha promès que demà, amb més temps i amb calma, buscaran més residències, però el meu pare ha dit que men-

tre la troben i no, el millor és que visqui amb nosaltres. La casa ja està en venda, com ha dit la meva mare, i tot perquè la germana vol vendre-ho tot per quedar-se els diners, això és el que passa, ja se n'havia adonat, però estava convençut que mentre l'avi fos viu, ella seria una mica més respectuosa. No ha estat així. La meva mare ha fet un gest d'aquells seus.

—Sempre t'adones tard de les coses...

L'hi ha dit bé, em sembla, però el meu pare s'ha enfadat, i mira que de camí a la residència estaven bé, que parlaven de tot això però estaven normals, saps. El pare ha dit que ella és molt llesta, sempre, i que s'adona de les coses abans que ningú, potser és perquè es tracta de coses de dones, de coses que els homes no veuen fins que és massa tard, però la meva mare ha dit que no s'atreveixi a comparar-la amb la germana. Jo he seguit prenent-me la sopa, perquè estava massa calenta i no podia acabar-me-la de pressa. Quan me l'he acabat, m'he aixecat de la taula i he dit el que volia dir des del principi, perquè és el que sembla, que potser el que volen és que l'avi es mori igual que l'àvia, així ja no molestarà més, i el meu pare ha mirat la meva mare i la mare ha mirat el meu pare com culpant-se tots dos entre ells, i jo me n'he anat a dormir sense rentar-me les dents, que no ho he fet mai de la vida, però ningú m'ha renyat ni m'ha dit res.